

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 91

Maribor, petek 20. aprila 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Cele pokrajine na Bolgarskem v razvalinah

NAJVEČJA POTRESNA KATASTROFA BOLGARSKE. — NOVI SUNKI RAZDEJALI TUDI MESTO PLOVDIV. — PRETRESLJIVI PRIZORI. — NA STOTINE MRTVIH IN RANJENIH.

SOFIJA, 20. aprila. Potres, ki je divjal v noči od srede na četrtek in še včeraj ves dan je imel naravnost katastrofalne posledice. More se sploh smatrati kot ena največjih nesreč, ki so kdaj zadele Bolgarsko.

Cele pokrajine na Bolgarskem so podobne velikim razvalinam. Pomanjkanje, beda in glad še pomnožujejo gorje prebivalstva. Naravnost nepopisni so prizori, ki se dogajajo v potresnem ozemlju. Mnogo ljudi je v obupu, ker so izgubili vse premoženje in družino,

izvršilo samomor. Še bolj žalostni pa so prizori, ko se je številnim materam ob pogledu na njihove mrtve otroke omračil um.

Oblasti so popolnoma brez moči napram zbežanemu prebivalstvu, ki se sploh ne da pomiriti. V vse prizadete pokrajine so bili odposlani močni oddelki vojaštva, ki pomagajo pri reševanju in razdeljevanju živil. Reševalno akcijo vodi vojni minister general Vlkov osebno.

V strahu pred novimi katastrofami je tudi prebivalstvo v pokrajinah, ki niso prizadete, zapustilo svoje domove in pobegnulo deloma v hribe, deloma pa prenočuje na prostem. Ker je pritisnil še mraz in je nastopilo deževje, je beda še večja. Pomanjkanje živil je že zelo občutno. Radi prekinitve železniških zvez se dovažajo živila le z vozovi in avtomobili.

Najhuše je topot prizadeto mesto Plovdiv. Severni in južni del mesta sta v razvalinah, vse ostale stavbe pa so tako težko poškodovane, da so oblasti odredile eva-

kuacijo celega mesta.

V Tapaziji se je sesulo postajno splotje, železniška proga pa se je tako pogreznila, da so morali ustaviti železniški promet.

SOFIJA, 20. aprila. Sinoči so bili v Čirpanu in Borisovgradu novi potresni sunki. Najmočnejši so bili v Haškovu in Stari Zagori.

V okolici Čirpana se je pojavilo 100 večjih vrelov mineralne vode. Zemlja je tankaj tako silno razpokana, da je onemogočen sploh vsak promet.

Obseg katastrofe v Plovdivu samem je po najnovejših poročilih mnogo večji, kakor se je prvotno sodilo. Število smrtnih človeških žrtev sploh še ni mogoče preceniti. Samo v 10 okoliških naselbinah je bilo

do tal porušenih 1030 hiš, nadaljnjih 1100 hiš pa je tako silno poškodovanih, da se lahko vsak trenutek porušijo. Število ranjenih znaša več sto, ubitih pa je bilo v Plovdivu in okolici najmanj 125 oseb.

SOFIJA, 20. aprila. Včeraj so prisneli semkaj zastopniki jugoslovanskega, švicarskega, francoskega, nemškega in madžarskega Rdečega križa, ki so takoj odpotovali v potresne pokrajine, da prouče obseg katastrofe ter način razdelitve podpor obupanemu prebivalstvu.

Zadnjih sto let je bilo na Bolgarskem 7 večjih potresov, vendar pa je sedanji najstrašnejši med njimi in ima tudi najhuše posledice. V sedanjem stoletju pa so bili štirje potresi na Bolgarskem in sicer: 1918, 1921, 1923 in 1928.

da pa ima mestna občina še vedno pravico do odškodnine. Obč. svet. Grčar je pojasnjeval, kako je stala zadeva v dobi njegovega županovanja, odbornik Bahun je pa opozarjal na pravdo proti živinozdravniku Hinterlechnerju, ki je bila za občino izgubljena.

Končno je bil izvoljen poseben odsek za proučevanje te pravne zadeve, v katerem so vsi obč. svetniki-juristi, za socialiste pa obč. svet. Grčar.

Poročila odsekov

Po poročilu I. odseka je bilo ugotovljeno, da se bo pobirala 50 odstotna doka da za mestno gradbeno akcijo in sicer od vseh najemnih objektov, ki so služili do 1. julija 1914 v stanovanjske svrhe. Tako je pričakovati, da bodo za mestni gradbeni sklad na razpolago novi viri, ki bodo omogočili nadaljno mestno gradbeno akcijo.

Poročevalec II. odseka g. dr. Strmšek je poročal o posvetovalnici za izbiro poklicov, o dopolnitvi pravilnika za podpiranje brezposelnih in o dečjih zavetiščih. Po pravilniku dobijo oženjeni brezposelni podporo za 50 dni v letu, samski pa za 40 dni. To se spremeni v polko, da se v potrebnih slučajih nakloni 3kratna redna podpora in sicer samo brezposelnim, ki so pristojni v mesto.

Za dnevno dečje zavetišče V. okraja naj gradbeni urad poišče primerne prostore. Dečja stanica se je nameravala namestiti v Dečjem domu v Strossmajerjevi ulici potom prizidave. Ker pa prizidava po strokovnjakem mnenju ne more biti trajna, pride stanica v zavetišče v Ljudskem vrtu. Tam je treba itak popravljati krov in je boljše, če se napravi takoj nadstropje, da bo dečja stanica za trajno nameščena.

III. odsek: Mesto se na novo izmeri in si občina nabavi načrte na lastne stroške. Prošnja za tobačni paviljon na Trgu svobode se odkloni. Ker zida občinski odbor stanovanjsko hišo, se načrt glede zazidave ob Strossmajerjevi. Gregorčičevi in Krekovi alici tako izpremeni, da bo zazidava tudi v tem okolišču strnjena. Strossmajerjeva ulica se bo torej regulirala in podaljšala do Krekove ulice.

Hiša za šoferje

ne bo stala poleg plinarne, kakor se je prvotno nameravalo, temveč preko pota ob Klavniški in Kacijanerjevi ulici. Hiša bo dvonadstropna ter bo imela 25 stanovanj.

Izvrši se tudi nova parcelacija ob Magdalenski, Koseskega in Marmontovi ulici.

Za delavsko kolonijo

je izdelal načrt prof. arh. Vurnik. Po tem načrtu je na površini 28170 m² postavljenih 75 hišic v blokih ob Magdalenski, Fochovi in Betnavski ulici. Sredi je park z igriščem in vodnjakom. Po načrtu bi stale vse hiše 3.859.959 Din, ena torej 48.787 Din v surovi izvedbi brez kotlov, napeljave plina itd. Po prvotnem načrtu bi bile v pritličju tudi kleti, sedaj sta pa na zunan enake hiše dva sistema. Novi sistem ima tudi podzemne kleti in mezza nin mesto nadstropja. Za hišo bi se plačevalo mesečno 250 do 300 Din in mogoče še več za naprave, katere bi si vsak sam izvršil. Delo bi se oddalo enemu podjetniku s terminom 1. 11. t. l. Za točno izvršilo po načrtu bi jamčil s kavecijo in 500 Din bi moral plačati za vsak dan zakasnitve in za vsako hišo.

V debati se je povdarjalo, da je načrt pomanjkljiv. Podžupan g. dr. Lipold je opozarjal, da je mnogo nejasnega zlasti v finančnem pogledu ter svetoval, da se zadeva izroči v ponovno proučevanje

kombiniranemu gradbenemu in finančnemu odseku, ki naj zasliši še enkrat mestni stavbeni urad in arhitekta prof. Vurnika, kar je bilo tudi soglasno sprejeto.

Finančni odsek

Poročal je podžupan dr. Lipold in je bila sprejeta cela vrsta zelo važnih stvari.

V dnevnem zavetišču se nastavi kot vrtnarica Zofija Razboršek ter se odobri sklep finančnega odseka, s katerim se omogoča še nadaljnim 20 otrokom posejanje tega zavetišča.

Nepragmatičnim občinskim uslužbencem bo mestna občina tudi v tekočem letu plačala davke.

Preureditev otroškega vrtca v Magdaleni se odloži in se bo o tej zadevi sklepalo skupno z rešitvijo vprašanja ustanovitve dnevnega zavetišča v magdalenskem predmestju in otroškega zavetišča v Ljudskem vrtu.

Proti navijanju najemnine

Občinski svet je dalje soglasno sklenil, da se najemnina stanovanjskih prostorov, v kolikor presega zlato predvotno pariteto, obdači s 100 odstotno doka dlo v prid mestnemu gradbenemu skladu. Tozadevna uredba pride v pravno takoj začetkom maja, ko se bo videlo, kakšen bo nov stanovanjski zakon. S tem ukrepom je mestna občina zavezila oderuško navijanje najemnine in je zato pričakovati, da hišni lastniki po 1. maju ne bodo izrabljali težaven položaj najemnikov.

Nabave avtomobilov

Od tvrdke Krupp se nabavi še en avtoškroplilnik in voz za odvoz fekalij. Predlagana je bila nabava avtomobila za pogrebni zavod pri tvrdki Österr. Autowerke A. G. S carino bi prišel avto na 154.500 Din. Na prigovor, da se premalo zaslišujejo strokovnjaki in da so tudi cenejše ponudbe, se je zadeva vrnila ponovno odseku.

Inž. Tomšič, vodja mestne plinarne in avtobusnega prometa, je bil na študijskem potovanju v inozemstvu. Njegovo poročilo se izroči v študij posebnemu odseku, ki bo stalen posvetovalen organ za vse zadeve plinarne in avtobusnega prometa. V ta odsek odpošlje vsak klub po enega zastopnika. Slični pododseki finančnega odseka bodo izvoljeni tudi za druga mestna podjetja.

Čeprav je javna seja trajala do 10.30 zvečer, vendar kljub temu obširni dnevni red ni bil izčrpan in se bo najbrže koncem prihodnjega tedna vršila nova seja občinskega sveta.

V tajni seji so bile rešene razne personalne zadeve in je bila med drugim odobrena pogodba med mestno občino in tvrdko Doctor in drug radi dobave električnega toka. Ta tvrdka bo namreč svoj obrat znatno povečala.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

DUNAJ, 20. aprila. Čim bodo trgovinska pogajanja med Avstrijo in Francijo zaključena, se prično pogajanja z Jugoslavijo. Avstrijska vlada je že obvestila beograjsko vlado v tem smislu in proučuje sedaj jugoslovanske predloge. Po vsej verjetnosti se obnove pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo začnejo maja. Avstrija želi, da bi bila sklenjena trgovinska pogodba z Jugoslavijo še pred zaključkom zasedanja Nationalrata.

Mariborski občinski svet

NOVI VIRI DOHODKOV ZA MESTNO GRADBENO AKCIJO. — HIŠA ZA SOFFRIJE. — DELAVSKA KOLONIJA. PROTI ODDERUŠKEMU NAVIJANJU STANOVANJSKE NAJEMNINE.

Maribor, 20. aprila.

Sinočno sejo občinskega sveta, ki je potekla v splošnem popolnoma mirno, je vodil podžupan dr. Lipold.

Ker je obč. svet. Čanžek odložil svoj mandat, pride na njegovo mesto v občinski svet železničar France Plevanč.

Občinski svet je sprejel resolucijo, v kateri se zahteva, da naj imajo regularne hranilnice pravico do pupilarnih naložb, še vsaj za dobo 10 let, ter da naj Hipotekarna banka ustanovi svojo podružnico tudi v Mariboru.

Socialistični klub je stavil vprašanje radi stavbenemu redu neodgovarajoče hiše v Frankopanovi ulici 12. Zadeva je bila odkazana gradbenemu uradu v poročanje in mestnemu svetu v rešitev.

Predlog glede zatvoritve starega mestnega pokopališča je bil odkazan I. odseku.

Mestna podjetja

Proračuni meščanske imovine, mestnih podjetij, ustanov in gradbenega sklada so bili sprejeti. Poročilo je podal za finančni odsek podžupan dr. Lipold.

Odsek je izvršil nekaj sprememb. Tako se pri vodovodu zniža obrestovanje od 41.750 na 35.400 Din, črta se pa naprava novega skladišča (70.000 Din). Pri plinarni je bila prej bilančna številka 2.076.481, sedaj je pa 2.267.770 Din. Pri električnem podjetju pokritje — tok prej 3.300.000, sedaj 3.150.000 Din, elektroštevlnina prej 210.000, sedaj 180.000 Din, inštalacije prej 120.000, sedaj 70.000 Din, posojila prej 1.190.000, sedaj 1.050.000 Din. Bilančna številka pogrebnega zavoda prej 1.104.115, sedaj 1.209.115 Din. Pri avtoprometu so narasli razni stroški od 195.000 na 295.000 Din, upravniki stroški od 50.000 na 120.000 Din, črtani je pa rezervni zaklad 170.000 Din. Gradbeni sklad in ustanove ostanejo neizpremenjeni.

Izgubljena pravda

Pred poročili odsekov so socialistični odborniki zahtevali razgovor o izgubljeni pravdi proti vojaškemu erariu.

Obč. svet. dr. Leskovar kot pravni zastopnik občine je prečital razsodbo zadnje instance, iz katere sledi, da je pravda propadla iz formalnih razlogov,

Anton Skala.

Iz Maribora v Lipsko in nazaj

Od 11. do 15. aprila se je vršil v Lipskem četrti zdravstveno-pedagoški kongres. Društvo za zdravstveno pedagogiko, ki domuje in posluje v Monakovem, prireja vsako drugo leto mednarodna zborovanja pedagogov, psihiatrov, sodnikov in administratorjev, sploh vseh, ki se pečajo z vzgojnimi, socialnimi in pravnimi vprašanji duševno zaostalih, slepih, gluho-nemih, pohabljenih, nervoznih, epileptičnih, izprijenih in zane marjenih otrok. Tudi na letošnjem kongresu v Lipskem so se zbrali strokovnjaki za socialno in zdravstveno vzgojo od učiteljstva do vseučilišnih profesorjev — psihijatri in sodniki iz mnogih evropskih pa tudi izvenevropskih držav, da se pouče o vseh novih izsledkih in napredku na polju zdravstvene vzgoje. Predavali so večinoma psihijatri, vseučilišni profesorji in preizkušeni pedagogi znanstveniki in praktiki. V 4 dneh je bilo 63 predavanj. Ogledati pa si je bilo treba tudi več zavodov, domov in materinskih in poklicnih posvetovalnic.

O vsem tem bom izčrpno poročal na drugem mestu, kakor sem se obvezal, ko sem prejel podporo od mariborskega mesta in oblasti, s katero mi je bilo omogočeno to študijsko potovanje. Za »Večernik« pa hočem napisati nekaj utisov s poti in iz krajev, v katerih sem se ustavil. Vozil sem se iz Maribora v Prago, kjer sem preživel en dan, nadaljeval pot v Lipsko, kjer sem bil 4 dni in se vrnil preko Nürnberga, kjer sem bil tudi en dan, domov.

1. V Pragi.

Blizali smo se Pragi. Kakšni občutki, prvič peljati se v Prago, zlato Prago bratov Čehov! Solčno jutro, ko sem odprl okno in iskal v jutranji megli in rjavi odeji tvorniškega dima obrisov glavnega mesta. Na mah je izginila utrujenost od dolge vožnje in skoraj prečute noči v natrpanem vozu. Pograbil sem svojo prtljago, izstopil na Wilsonovem kolodvoru, stopil na cesto in zaklical: Evo me, Praga! A glas se je izgubil v vrvežu življenja, ki ga je že v zgodnji jutranji uri več kot pri nas o semanjih dneh. Tako sem spoznal, da sem utrujen, ki se je utrl od mirnega kraja in zabredel v valove deročih vod življenja. Naj bo kakoli in kakorkoli, skočil sem v prvi tramvaj in se vozil do zadnje postaje, ki je bila napisana na vozu. In tam sem si izbral drugi tramvaj in se zopet peljal dalje. Imel sem časa dovolj, ker ura je bila 7 in pred 9. bi ne dobil nobenega gospoda, ki sem jih iskal v uradu. Želel pa sem priti v ministrstvo prosvete in se tam informirati, kako je preskrbljeno za duševno zaostalo, slepo, gluho-nemo in pohabljen mladino v Češki. Po imenu sem že poznal odličnega strokovnjaka na tem polju, nadzornika v min. prosvete g. Jos. Zemana. Toda k njemu nisem hotel priti pred 9. uro, do tedaj pa sem imel časa dovolj, in sem se vozil s tramvajem po in okrog Prage. Sprevodniki in tudi sopotniki so mi radi tolmačili, kar sem jih vprašal, ker so takoj spoznali v meni tujca in vendar ne tujca — brata Slovinci. Mi smo Čehom Slovinci, a Slovaki so Slovenci. Tako sem s pomočjo prijaznih ljudi obeh spolov prišel do ministrstva prosvete, ki je na Mali strani blizu Tyršovega doma na začetku poti do veličastne cerkve Sv. Nikolaja, in dalje do mogočne katedrale Sv. Vida, ogromnega predsednikovega dvorca, najstarejše cerkve sv. Jurija in do Daliborke, kjer se je Dalibor naučil »goslati«, kakor so njegovi krvniki imenovali njegovo vpitje na natezalnici. Malo Strano in Hradčane ima samo Praga.

Vstopil sem v sobo, kjer je že pridno delal gospod nadzornik Jos. Zeman. Predstavil sem se, povedal od kod in po kaj sem prišel. Ne malo sem se začudil, ko je stari gospod rekel: »Mi vas že poznamo«. Vzel je s police ob zidu časopis »Učehlná mládež«, ga odprl in mi pokazal v članku »Péce Slovinců o dítě úchylné« mesto, ki piše o pomožni šoli v Mariboru. Glej, sem si mislil, tu na vodilnih mestih že vse vedo o nas, mi pa... Tako ljubeznivo mi je pripovedoval o vsem ustroju zdravstvenega šolstva v ČSL, kaj so podedovali po Avstriji, kako

so vse preorganizirali in izpopolnili. Vse krasne knjige in zemljevide, ki jih je sestavil in izdal za slepce in celo stenografijo zanje. Pokazal mi je tudi osnutek šolskega zakona za zdravstveno šolo, ki ga je izdelal in bo v kratkem sprejet; ob slovesu pa mi je izročil svojo razpravo »Dnešní stav školství pro úchylné děti v republice ČSL« s posvetilom in podpisom. Obljubil je tudi, da pride letos v septembru v Maribor, Celje in Ljubljano. Kaj mu bomo mogli pokazati pri nas? Toda tudi pri nas se že jasno dnevi in bliža se osvobodjenje tudi za najbednejše sobrate.

Iz ministrstva na Hradčane, sem si izbral pot po stopnjicah. Nad 300 jih je. Večkrat je bilo treba počivati, ne radi utrujenosti, ampak radi vedno lepšega razgleda po Pragi in okolici. Sredi poti sem srečal tovariša z našim znakom na prsih, a bil je Čeh in učitelj s severne Češke, ki je prišel na festival češke pevške zveze, ki se je prav te dni vršil v Pragi. Sedaj mi je bilo dobro. Gledala sva na stostolpno mesto s Hradčanov, na slikovite mostove čez Vltavo, na prekrasne kupole Narodnega gledališča, muzeja in drugih stavb vse tja do brezprimerno lepih gričev Vinohradskih, Žitkova in Pankrackega. Gledal sem in poslušal tovariša, ki mi je v mehki češčini kazal na krasote zlate Prahe. Mimo je prišla skupina lužičkih Srbov, ki se je tudi udeležila festivala, v slikovitih narodnih nošah. Pridružila sva se in poslušala njihovo slovansko narečje z germanskim naglasom, ko smo si ogledovali najstarejšo cerkev sv. Jurija iz 10. stoletja in Daliborko, vzhodni obrambni stolp starega Praškega gradu in poznejšo najstrašnejšo ječo.

Tovariš me je spremljal na kraljeve Vinohrade, da mi pokaže, kje je sedež kulturnih društev v ČSL. Pripeljal me je pred krasno palačo, na kateri se blesti napis: Masarykov lidovychovni ustav. Tovariš se je vrnil v sredino mesta, jaz pa sem vstopil v Masarykov dom, da se seznanim s to največjo češko kulturno organizacijo. Gospodje so me zelo prijazno sprejeli in glavni tajnik za zunanje zadeve mi je razkazal vse prostore v vseh 4 nadstropjih in podzemlju. V študijski čitalnici sem videl na mizi med mnogimi revijami, češkega in drugih narodov tudi »Prosvetni glasnik«, glasilo naše ZKD. V vsakem oddelku sem dobil informativno knjigo in ko sem se poslovil, sem nesel v zavrtku že majhno knjižnico 20 knjig, ki jih moram prečitati, da dobim pravo sliko o Masarykovem domu. Ko bom to storil, bom tudi Vam napisal, kaj je Svaz osvétovy v Pragi.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 20. aprila. Zaprto.
Sobota, 21. aprila ob 20. uri »Dva bregova« ab. A. Kuponi.
Nedelja, 22. aprila ob 15. uri »Dobri vojak Švejk«. Kuponi. — Ob 20. uri »Tkrat v starih časih«. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat.

Nedelja v mariborskem gledališču: popoldne se vprizori letošnji dramski slager »Švejk« in sicer zadnjikrat popoldne, na kar se posebno opozarjajo zunanji obiskovalci gledališča. Zvečer operetni slager »Takrat v starih časih«, zadnjikrat v sezoni in pri znižanih cenah.

»Lepa pustolovščina na mariborskem odru. Prihodnji teden bo v narodnem gledališču premijera izvrstne francoske komedije »Lepa pustolovščina«, ki so jo spisal Tiers - Caillavet - Rey in je žela na vseh evropskih odrih velike uspehe. Režira g. Rado Pregarc, glavne vloge pa igrajo gg. Starčeva, Kraljeva, Zakrajškova, Savinova, Skrbinek, Železnik, Daneš, Stopar, Tovornik itd. »Lepa pustolovščina« spada med najboljše francoske komedije in je polna »esprit«, ljubkosti, nežnosti, elegancije, skratka vsega, kar tvori tipično francosko komedijo. Suijet je nenavadno zanimiv, originalen in zabaven. Brez dvoma bo navdušil in zabaval tudi naše gledališko občinstvo.

Mariborski in dnevni drobiž

Svetlobni reklamni stolpi z električnimi urami v Mariboru.

Na sinočnji seji mariborskega občinskega sveta je bilo sklenjeno, da se napravijo v Mariboru, slično kakor v Ljubljani, svetlobni reklamni stolpi z električnimi urami in bodo pozvani interesi za napravo reklame na teh stolpih. Čim se jih bo dovolj javilo, bo tvrdka Jugo-Siemens v Ljubljani pričela takoj z delom.

Cenejši tok za gledališče.

Na prošnje gledališke uprave, je sinočni občinski svet sklenil, da bo dobivalo naše gledališče električni tok po isti ceni, kakor se zaračunava za javno razsvetljavo, če privoli v to tudi Fala. Kakor se nam poroča, je elektrarna v Fali že privolila v to in bo torej s tem sklepom našemu gledališču v gmotnem oziru mnogo pomagano.

Poletna porota.

Za drugo porotno zasedanje v I. 1928. so imenovani po predsedništvu višjega deželnega sodišča pri okrožnem sodišču v Mariboru: za predsednika g. dr. Frančiher, predsednik okrožnega sodišča in za njegove namestnike: podpredsednik okrožnega sodišča g. dr. Fran Pichler, gg. vdss. Josip Sterger, vdss. dr. Franc Peitler, vdss. Fran Posega, vdss. Janko Guzelj, dss. Oskar Dev in dss. Franc Vidovič. — Poletna porota bo predvidoma razpravljala in sodila o znanih afera z manipulacijami kolkov v kontroli dohodkov železniške direkcije, o poverbi na okrajnem sodišču v Gor. Radgoni in podobno. Pričetek porotnih razprav še ni določen.

Ljudska univerza v Mariboru.

Predvčerajšnjem smo javili, da je današnje predavanje o »Srbski ženi, njenem kulturnem in socialnem položaju« radi Obilicevega koncerta preloženo. Ker pa predavateljica ga. Bogdanovičeva ni prejela pravočasno obvestila o preložitvi in je že prispela iz Beograda v Maribor, se bo vršilo njeno predavanje jutri v soboto zvečer ob osmih v dvorani Ljudske univerze.

Odklopitev električne naprave.

V nedeljo, dne 22. t. m. odklopi elektrarna električne naprave za mesto in okolico za čas od 6.—12. ure.

Shod pridobitnih slojev.

Trgovski gremij in Zveza obrtnih zadrž v Mariboru sklicujeta za torek dne 24. t. m. ob 20. uri v Gambinovo dvorano javen shod trgovcev, obrtnikov in industrijalcev, da zavzamejo svoje stališče proti uvedbi novih davčnih knjižic za uslužbence, dalje proti predlaganju trgovskih poslovnih knjig davčnim oblastim, proti določbam novega pokojninskega zakona za nameščence itd. Shoda se udeležijo tudi davčni referent Trgovske zbornice, nadupravitelj g. Žagar, ki bo podal potrebna pojasnila o določbah novega davčnega zakona. Vabimo toraj vse pridobitne kroge, da se tega važnega zborovanja udeležijo.

Olepševalno društvo za mesto Maribor in okolico

ima svoj redni občni zbor v torek dne 24. aprila v gostilniških prostorih hotela »Pri zamorcu« ob 20. uri zvečer. Odbor.

Uslužbenki davek.

S 1. aprilom je stopil v veljavo novi uslužbenki davek, katerega plačevanje se bistveno razlikuje od dosedanjega načina obdačbe teh dohodkov. Finančni svetnik Jos. Mosetich je izdal zdaj knjižico, ki obseza nove zakonske določbe, pravilnik in vse izvršilne predpise ter tolmačenje posameznih zakonskih določb. Na posameznih primerih, ki so v knjižici izvedeni, je pojasnjeno kako se izračunava novi davek. Knjižice so pridelane tudi tabele z davčnima lestvicama ter obrazci za neposredni davek. Knjiga bo gotovo dobrodošla vsem prizadetim krogom. Knjiga se dobi v podružnici Tiskovne zadruge v Mariboru. Aleksandrova cesta 13 in stane Din 18, s poštnino Din 20.

Ukinitev vizumov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Kakor poročajo dunajski listi, bodo še tekom letošnje poletne sezone ukinjeni prisilni vizumi med Avstrijo in našo državo.

Schubertova proslava

»Männergesangverein« bo vrši jutri v soboto ob 20. uri v v. unioński dvorani.

Banket na čast »Obilicu«.

Mestna občina mariborska priredi drevo po koncertu na čast akad. pevskemu društvu »Obilicu« iz Beograda v kolodvorski restavraciji slavnosten banket.

Zastopniki praške občine v Mariboru.

Kakor smo že poročali, posetijo prihodnje dni zastopniki praške mestne občine s primatorjem dr. Baxo na čelu našo prestolico Beograd. Na povratku v domovino prispejo odlični gosti dne 26. t. m. s popoldanskim brzim vlakom v Maribor in jim priredi mestna občina na kolodvoru slovesen sprejem ter zakusko.

Srednješolci in kino.

Po čl. 35. disciplinskih pravil je srednješolcem prepovedano posežati gledališke, bioskopske, cirkuške in druge predstave brez odobrenja šolskih oblasti. Radi presplošne stilizacije tega člena je poslalo ministrstvo prosvete sedaj vsem ravnateljem gimnazij in učiteljskih glede kinopredstav posebno pojasnilo, po katerem naj šolske oblasti prepovedujejo dijakom le posejanje onih filmov, ki jih je cenzurna komisija zabranila za mladino pod 16 leti. Potemtakem smejo srednješolci obiskati kino. Izjemo tvorijo samo filmi, ki imajo in morajo imeti že na reklamnih lepakih opombo: zabranjeno za mladino pod 15 leti.

Poznejši rodovom za spomin

je sklenila Narodna galerija, naročiti bronaste portretne glave prvih dveh ustanovnikov Akademije in Galerije, ki sta darovala po 100.000.— Din. Gospoda R. Kollmanna bo portretiral akad. kipar Franc Kralj, gospoda Alojzija Vodnika pa akad. kipar Lojze Dolinar. Oba portreta bosta stalno razstavljena v bodočih prostorih Akademije kot spomenika slovenskega mecenstva.

Društvo jugosl. akademikov

v Mariboru je izvolilo na XXII. rednem občnem zboru naslednji odbor: predsednik: Glušić Anton, med.; podpredsednik: Gulič Vladimir, med.; tajnik: Derenč Franjo, iur.; blagajnik: Lukman Branko, med.; knjižničar: Vičič Oton, iur.; arh. in gosp.: Pohar Viktor, tehn.; revizorja: Spindler Metod, med.; Vodeb Miro, tehn.

Ljutomer.

Napovedana repriza drame »Ljubezen sedemnajstletnega«, v nedeljo dne 22. t. m. je vsled bolezni odložena na nedoločen čas. Denar za že kupljene vstopnice se vrne pri obeh prednoročjih.

Pot hlapca Martina.

Na ulici je opazil policijski stražnik kmetskega fanta, ki je ponujal kolo na prodaj. Prodaja je bila še bolj sumljiva radi tega, ker je bil fant pripravljen sprejeti samo 200 Din za skoraj novo, desetkrat toliko vredno kolo. Fant je povedal, da mu je ime Martin in da služi v Avstriji v St. Johanu pri Arnežu za hlapca. Kolo je, baje v Avstriji kupil za 2 milijona kron. Drugi dan je pa v zaporu priznal, da je v nedeljo na tistem zapustil svojo službo ter sklenil obiskati neke svoje sorodnike pri Sv. Križu. Ko je mahal proti meji, je pa pred neko gostilno zagledal kolo. Vsedel se je kratkoma nanj ter se odpeljal po cesti za Sv. Duhom, Sv. Ožboldom v Falo, od tam pa v Maribor.

Ponesrečil se je

pri sekanju drv hlapec Ivan Robič iz Spodnje Sv. Kungote. Ranjenega na desni nogi so ga pripeljali v bolnico.

Na sodnji se je stpel.

Neki Zelenko, doma iz mariborske okolice, je bil že pred meseci izgnan od policije iz mesta. Sedaj so mu dovolili vrnitev radi neke zadeve pri sodišču. Mož se je pa na sodnji skregal z nekimi nasprotnimi pričami ter se z njimi tudi ruval. To bo imelo za posledico, da ne bo več tako lahko prišel v mesto.

Vlomilski strah — umrl.

V kaznilnici je te dni umrl Jožef Fras, rodem iz Sv. Barbare v Slov. goricah, monter v Lajtersbergu. Ker je vlomil v stanovanje že pokojnega dvornega svet. Fona, je bil pred 5. leti pred poroto obsojen na 7 let ječe. Ker je »kušal uteči, je dobil pozneje še 2 leti. Fras je bil kot vlomilec in tat star mariborske okolice. V starosti 39 let je bil že 20 krat obsojen v skupnem iznosu kazni nad 25 let.

Znamenitost Koroške ceste

je tvrdka L. Ornik, kjer dobi človek vse, kar rabi za oblačila. Kdor ne verjame, naj se prepriča.

Kitajska pokrajina

OKOLICA ŠANGHAJA. — VSE BARVE, SAMO PRIRODNE ZELENE NI.

Prvi tedni bivanja v Šanghaju, v tem pisanim milijonskem mestu vzhoda so za tuja kakor magični krogi. Človeka prevzamejo že silno pestre, nenavadne slike. Vsi jeziki, vse barve kože, vse noše od sijajnega brokata do slikovitih in priprostitih ogrinjali, od cunj in samih srajc do bronaste golote kulijev; vse arhitekture od bambusove kože do moderne trgovske palače. Vse dobe in kulturne stopnje od Mojzesa do ameriškega snobizma, vse je združeno v tem Babilonu.

Samo eno manjka in to je priroda. Ko se človek navadi na pisano vrvenje, se ga loti hrepenenje, da bi mirna zelena barva prirode izpodrinila vse kričeče barve. Okolica Šanghaja je ravna in pušta. Prepredena je z gosto in razsežno mrežo vodnih naprav, jarkov in kanalov, iz katerih se s pomočjo nekakšnih mlinov spušča voda na njive. V vročem poletju se ilovnata tla strdijo, jarki pa osušijo in prevlečejo z zelenkasto gnulobo. V mlakah je vse polno žab in nešteto mrčesa. Za Evropejca je ta pokrajina nekaj silno pustega in melanholičnega.

Kitajska je pa ogromna. Pusto ravnino izmenjajo masivna gorovja in tako postane tudi kitajska priroda raznolična enako prebivalstvu. Na severu in zapadu, na mejah Mandžurije in na obronkih Himalaje so divje romantične gorske pokrajine. Pot v kitajske gore je nekaj

posebnega, nima primera na svetu. Pri vsej svoji raznolikosti pa ima kitajska pokrajina za nas nekaj nemega, velika in tuja je pred nami, kakor magična stena. Neprodorna in skrivnostna je, kakor smehlja žoltega človeka. Ne vabi nas, kakor indijska džungla s čarobnim cvetjem, čudežev nam ne obeta, duše ne omili in ne razširi, kakor ruska stepa, ne vabi nas k počitku na svojih mehkih smaragdno-zelenih livadah. Če silimo v njo, se zapre pred nami s pravim zidom trdega in zvitega grmovja. V zgodnji pomladi in pozni jeseni so na Kitajskem čudovito čisti dnevi, zrak je tako prozoren, da se nam stvari v veliki daljavi zazdijo v prijemljivi bližini. Naenkrat pa nastopijo motni dnevi, ko se nam zdi, da gore kakor naslikane, visijo v zraku brez ozadja.

Kitajec gleda na skrivnostno naravo v največjem ravnodušju. Potovanja radi narave same ne pozna. Na majhnem koščku zemlje se rodi in umrje, kakor so se rodili in umrli davni pradedje brez zanimanja za širšo okolico. Ne pade mu na misel, da bi dal prirodi drugo lice. Sicer so pa tudi njegova bivališča takšna, kakoršna so bila pred tisoč leti. Na jugu so pokrajine, kjer so sprememba letnih časov komaj opazi. Narava je pred našimi očmi vso leto enakomerno zelena. Mirna je, silno mirna, a ta mir ima nekaj utrujajočega.

Kaj pravijo učenjaki in pisatelji o koncu sveta

Zelo zanimiva, pa medsebojno tudi diametralno različna, so izvajanja raznih veljakov na znanstvenem polju o koncu sveta. Oglejmo si nekatera!

Naš slavni rojak Srb Nikola Tesla je sledečega mnenja: Znana činjenica je, da obdajajo našo zemljo električni toki. Poskusi, ki so jih ugodno izvedli aeronavti, so pokazali, da so ti toki tako gosti, da bi mogli postati človeškemu življenju škodljivi, da celo usodni. Tesla meni, da se bo ta elektrika v kaki poznejši dobi pretvorila v goreče ognjene zublje in toplota, ki se bo pri tem razvila, bo tako silna, da se bodo v par sekundah zemlja in vsa njena živa bitja raztopila v nič.

Camille Flammarion, veliki francoski astronom, je izračunal, da bo zadela zemljo usodna katastrofa v 25. stoletju, in sicer na ta način, da bo trčila ob neki komet. Velikost tozadevnega planeta je tako ogromna, da bi komet čisto mirno trčil ob mnogo večje svetovno telo, nego je naša zemlja, ne da bi sam pri tem utrpel kako znatnejšo škodo. Pretres, ki bi pri tem nastal, bi bil enak pretresu dveh ekspresnih vlakov, ki bi trčila drug ob drugega, če bi vozila s hitrostjo 865 milj na uro. Da tega ne bi vzdržalo nobeno živo bitje, je razumljivo.

Znani angleški fizik William Crookes prerokuje konec sveta za dobo bodočih trideset let. Tekom tega časa se bo število prebivalstva na zemlji podvojilo. Izračunal je, da bo to število rabilo mnogo več kruha, kakor ga bodo mogla dati vsa polja, četudi bo zadnji košček zemlje obdelan. Mogoče bi se pogin človeštva preprečil, če bi se dal kruh nadomestiti s kakim drugim vsakdanjim hranilom. Pa tudi svetovne vojne »blagodejno« vplivajo, da se število prebivalstva vse prehitro ne podvoji.

Angleški učenjak lord Kelvin je pa mnenja, da bo svet zadela smrtna ura po preteku 300 let; to pa zbog pomanjkanja kisika.

Romanopisec Grant Allen misli, da bo zemeljska skorja tekom 4 stoletij vsled preoblitve postala tako težka, da je notranjščina zemlje ne bo mogla vzdržati. Posledica tega bo, da bo raztaljena lava na enem mestu, kjer je skorja najtanjša, pridrla na dan, se počasi v ogromnih jezerih razlila po vsej zemeljski površini in zamorila vse življenje.

Skoraj prav tako grozna je prerokba pisatelja H. G. Wellsa; po njegovi trditvi se bo zemlja nekoč strdila v led. To pa izvaja iz dokazanega dejstva, da milijoni ton vode vsako leto zmrznejo, dočim pa se poleti od te množine le neznatna količina zopet raztali. Od obeh zemeljskih polov bo ta proces zmrzovanja

napredoval tako, da bodo ledene pokrajine postajale od leta do leta večje, dokler ne bodo zagrnille cele zemlje in z njo tudi človeštva. Izračunal pa je Wells, kar nam bodi v tolažbo, da se bo omenjeni proces končal šele leta 750.000.

Likvidacija Nansenove koncesije v Rusiji

L. 1923. je na podlagi koncesijskih pogojev dobila Nansenova misija v Rusiji pravico ustanavljanja vzornih poljedelskih posestev. Po pogodbi bi morala misija v vsako posestvo investirati 10.000 funtov šterlingov ter oskrbeti tudi potrebna obratna sredstva. Misija je res ustanovila vzorna posestva v balaševskem in saratovskem okrožju in v Krivem Rogu, ni pa radi raznih težav mogla izpolnjevati vseh pogodbenih obveznosti. Zlasti nabava obratnih sredstev je bila težavna. Vodstvo posestev je samo predlagalo likvidacijo. Pri likvidaciji je sovjetska vlada prevzela vse aktivne in pasive vseh obveznosti v inozemstvu. Nansenovi misiji so vrnilo celo denarnice vloge, kar sovjetski vladi po pogodbi ne bi bilo treba storiti. Ob likvidaciji se je vzdržala ruska vlada vsake kritike o delu in cilju Nansenove organizacije vzornih gospodarstev. Sovjetska vlada nasprotno visoko ceni Nansenovo delovanje in bodo tudi pod njeno upravo vsa posestva obdržala Nansenovo ime.

Mikroskopični pisalni stroj

Že v starih časih so bili umetniki, ki so sledili svojemu častihlepu s tem, da so skušali izdelovati razne umetnine v čim manjši velikosti. Ko so n. pr. v starih samostanih knjige še pisali z roko, so razni umetniki tekmovali v pisanju čim manjših in drobnejših črk. Najnovejša na tem polju je pa v Angliji izdelan pisalni stroj, ki je malo večji od pesti. Ta stroj odgovarja v vseh podrobnostih navadnemu pisalnemu stroju, ima pa mikroskopično malo pisavo. Mikroskopični stroj je izdelan po večini iz zlata, kolesje je pa iz najtinejšega srebra in tanko kakor las. Valter Scottov roman »Ivanhoe« bi napisan s tem pisalnim strojem, ne zavzel več prostora kot 4 kvadratne centimetre. Ta stroj je višek tehnike, ima pa vrednost samo kot kuriozitet. Za pisanjem s takim strojem je seveda potrebno tisočkratno povečano steklo.

Svojevrsna poštenost.

— Vi torej reflektirate na mesto nočnega čuvaja? Mi li morete dokazati svojo poštenost?

— Kako pak! Saj sem bil dvajset let kopalški mojster, pa se nisem niti enkrat kopal ...

Razglasitev vojnega razporeda

Po naredbi komandanta dravske divizijske oblasti razglašajo mestni magistrat mariborski sledeče:

Razglasitev letošnjega vojnega razporeda je določena na dan 29. aprila z začetkom ob 7. zjutraj, ter traja do 6. zvečer in sicer na travniku vojaškega vežbališča na Teznu.

V slučaju deževnega vremena se vrši razglasitev isti dan in ob istem času v telovadnici drž. realke v Krekovi ulici.

V smislu zakona o ustroju vojske in mornarice so vojni obvezniki vsi moški od rojstnega leta 1878. do 1906. neglede na to ali so bili vojaki ali ne.

Letošnje razglasitve vojnega razporeda se morajo udeležiti 1. vsi vojni obvezniki rojstnih letnikov 1878 do vključno 1906; 2. vsi začasni invalidi; 3. vsi oni rezervni častniki bivše Avstro-Ogrske gori navedenih rojstnih let, ki še niso sprejeti v našo armado.

Ta razglasitev se nanaša samo na vojne obveznike gori navedenih rojstnih letnikov, ki so pristojni v mesto Maribor in bivajo v mestu.

Od tem dolžnosti so izvzeti: 1. rez. častniki naše armade; 2. vsi duhovni; 3. vsi stalno nesposobni; 4. vsi stalni invalidi; 5. vsi težko bolni, kar bodo morali pozneje dokazati s zdravniškim izpričevalom; 6. zelo nujno zadržani, kar morajo uradno dokazati; 7. vsi vojni obvezniki, ki so v mesto Maribor pristojni, pa bivajo izven območja mestne občine, ker se bo tem dostavilo pismeno obvestilo.

K razglasitvi vojnega razporeda se imajo javiti tudi vsi dajalci živine, vozil in drugih prenosnih sredstev, ne oziraje se na starost, a brez živine in vozil.

Vsak obveznik mora seboj prinesiti vojaško knjižico ali kako drugo vojaško listino ali domovnico. Dajalci živine pa vojno-stočne liste.

Za one obveznike, ki so pristojni in bivajo v mestu, ki pa se iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti razglasitve dne 29. aprila, je določen dan na 6. maja ob istem času in na istem mestu.

Pripominja se, da bo mestni avtobus vozil od 7. do 18. ure v Glavnega trga na vežbališče na Teznu in nazaj, kar bo obveznikom udeležbo znatno olajšalo in bodo lahko v najkrajšem času opravili svojo dolžnost ter se hitro vračali v mesto.

7letnica madžarskega režima

Te dni je preteklo sedem let, odkar je na Madžarskem grof Bethlen ministrijski predsednik. To je zlasti v povojni dobi rekordna doba za ministrskega predsednika. Nekaj posebnega so pa tudi Bethlenove vlade in sicer v slabem in najslabšem pogledu. Pred Bethlenom so imeli na Madžarskem tajne, zdaj imajo pa že sedem let javne volitve. Na kratko rečeno je rezultat Bethlenovega vladanja sledeči: Manj kruha, manj pravice, manj svobode, zato pa več stiske in obupa.

Rokopis pisan z nohtom

Afganistanski poslanik v Londonu je izročil te dni imenom svojega vladarja angleškemu kralju v dar nenavaden perzijski rokopis. Ta manuskript je bil napisan pred 200 leti. Papir je iz bambusovega trsa, kakršnega so uporabljali v starodavnih časih na vzhodu. Pisec je napisal 50 strani z nohtom kazalca svoje desne roke. Delal je na tem delu nič manj kot pet let in stvar naravnost mojstrski dovršil.

Žalostni spomini na afganistanskim krajem.

Po poročilih francoskih listov, je zapustil afganistanski kralj, ki potuje sedaj po raznih evropskih prestolicah, za seboj zelo neprijetne spomine. V Parizu je ostal samo po raznih trgovinah nad tri milijone frankov na dolgu. Celo svojega računa v hotelu ni plačal. Francoska vlada ima prijetno nalogo, da plačuje sedaj za kraljevskim gostom njegove dolgove.

Prispevajte za spomenik kralju Petru v Mariboru

Sport

Jugoslavija proti Avstriji in Rumuniji.

Sedaj je končnoveljavno gotovo, da igra jugoslovenska nogometna reprezentanca v nedeljo dne 6. majnika dve meddržavni tekmi, in sicer na Dunaju proti Avstriji, v Beogradu pa proti Rumuniji. Na Hohe Warte se nam predstavi sicer avstrijska B-garnitura, ker igra prvo moštvo istega dne proti Madžarski v Budimpešti, vendar bodo imeli Spličani, ki bodo predstavljali naš nogomet, kljub temu, težko stališče. Proti Rumunom nastopijo po večini beograjski igralci. Sredi prihodnjega tedna bo savezni kapetan definitivno sestavil obe moštvi. Tekmo Jugoslavija—Rumunija bo sodil Dunajčan g. Braun, za rezervo pride g. Ivančič iz Budimpešte.

Za prvo kolo kvalifikacijskih tekem

za srednjeevropski pokal vlada v Zagrebu in Beogradu silen interes. V Zagrebu, kjer se sestaneta Jugoslavija in Gradjanski, so odpovedane vse ostale tekme na igrišču Gradjanskega. Iz Beograda pride velika množica navijačev, tako da bo imela igra podobo finala za državno prvenstvo. Hrvači pa pripravljajo svoje tradicionalne modre zastave. Sodil bo g. Jelačić iz Osjeka. Komaj so pričeli s predprodajo vstopnic, so bili včeraj že vsi sedeži na tribuni razprodani. Rezultat te tekme pričakujejo Beograjčani in Zagrebčani tem težje, ker dobi zmagovalce tudi ves čist dobiček, razen malenkostne vsote, ki pripade olimpijskemu fondu. — V Beogradu pa nastopi Hašk proti BSK, ki je nevarnejši kot Jugoslavija za Gradjanskega.

ISSK Maribor — nogometna sekcija.

Drevi važen sestanek v telovadnici. — Načelnik.

Hazena.

V nedeljo bo gostovala družina SK Ptuj, pri SK Muri v Murski Soboti. Kot je videti, se vse družine mariborskega okrožja resno pripravljajo na bližajoče se prvenstvene tekme.

Turki v Pragi.

Turška nogometna reprezentanca, ki je igrala v Zagrebu in preteklo nedeljo v Aradu, je prispela te dni v Prago, kjer bo trenirala za olimpijado.

Sledovi prvih ljudi.

Iz Pekinga je odšla nedavno pod vodstvom prirodoslovca Andrews večja ekspedicija, ki bo v puščavi 300 milj severno od Pekinga, iskala sledove prvih ljudi. Andrews je namreč prepričan, da bo sigurno našel tamkaj sledove prvih ljudi, ki so živeli tam pred tremi milijoni let. Ekspedicija obstoji iz 36 oseb.

Šoferska.

— Franjo, jaz nimam navade klicati svojih šoferjev s krstnim imenom. Kako je vaš priimek?

— Ljubček, gospodična ...
— Spustite avto, Franjo ...!

Hans Dominik:

Oblast treh

»Pa sem vendar vedno občutila angleškega domoljubje. Vedno sem občutila — tu je Diana stopila svojemu soprogu nasproti ... »da sem soproga lorda Maitlanda.«

»... kot Britanka si občutila?«

»Vedno, Horace!«

»In vendar si vneta za načrte oblasti?«

»Da!«

»Da ... ali ne razumeš smisla te brzojavke?«

»Seveda razumem! To je vesela vest miru ... vesela vest, da je konec vojne.«

»Tako, tako, ... Drugega nič?«

»Kaj? Ali to ni dovolj? Ali ne zveni vse to kot božični evangelij?«

»Božična vest? ... Radostna vest? ... Kdo naj vzame za veselo vest to, kar pomeni suženjstvo in hlapčevanje!«

»Horace ... Horace ... kaj govoriš?«

»Ali naj Ti brzojavko še enkrat vzbudim v spomin ... Ali naj Ti jo še enkrat preberem? ... Vojne je konec! Oblast zahteva pokorščino, nepokorščina se kaznuje! ... Ali Ti to kot Britanki dela veselje?«

To je zvenelo drugače, kot Dianino čitanje. Kot udarci z bičem so žgale posamezne besede in od stavka do stavka se je stopnjevala grožnja v brutalnost. Pri vsaki besedi teh treh lapidarnih stavkov je Diana nehotno stopila za korak nazaj. Strme in breznažno je gledala soproga. Tudi lord Maitlandove poteze so izgubile svoj običajni mir. Drhte so in rdečica razburjenosti in jeze je oblivala njegov obraz.

Kako je Diana z Jano proslavljala to sporočilo in kako zveni sedaj! Mrzlca je stresla Diana. Z rokami si je pokrila oči. Ali se je tako motila?

Soproga sta si stala nemo nasproti. Počasi je Diana zopet povsila roke in ... kaj je bilo to? ... Ali se ni zmotila? Ali ni bilo nekaj trumfa v njegovih očeh? ... Ne! Sporočilo Erika Truwora zveni napačno iz ust njenega soproga. Drugače je treba to čitati, tako, kakor sta čitali Diana in Jana.

»Horace ... ali se ne moreš osvoboditi enega imena? ... Ne moreš ločiti moža od njegovega dela?«

Lord Horace je kazal zopet mir angleškega aristokrata. Na njegovem obrazu ni bilo sledu in nobene črtice ni izdala, kako ga je razvnel ta razgovor in kako ga je že samo ime Erika Truwora vznemirjalo.

»Moje srce je dovolj hladno, da loči ime od dela.«

Mirno, hladno, pri tem pa nekako trdno je izrekel te besede. Opazoval je pa ostro ter videl, kako so te besede Diana zadele. Videl je, kako je stisnila roko na srce, kakor bi hotela vdušiti globoko bolečino. Videl je, kako se je molče obrnila k oknu, sam je pa ostal nepremično na svojem mestu. Ali je mogoče, da so njegove besede tako zadele njeno srce, da ji je on nadvse ... oni drugi pa samo težka prikazen?

Sililo ga je, da bi pohitel k njej. Le s težavo je zadržal ime Diana. Po kraškem težkem boju se je pa popolnoma prenehal in umiril.

»Bodočnost bo kazala, kdo ima prav. Želim ... želim iz srca, da bi imela Ti prav ...«

Ko se je Diana obrnila, je lord Maitland že zapustil dvorano.

Diana je bila sama. Obraz ji je bil sploščen od bolečin, postaran. Srečo je strmel na prostor, kjer je malo prej stal lord Horace. Komaj slišno je izpustila: »Erik Truwor ... Erik ... Truwor!«

Malik! Ali pada? ... Kje je resnica? ... Jokaje je omahnila na preprogo.

...

Dolgi, šest mesecev trajajoči polarski dan se je nagibal h koncu. Tesno nad horizontom je risalo solnce svoj štiriindvajseturni krog. Vedno bolj se je bližalo mestu, kjer se stikata ledeno polje in nebo. Skripajoči mraz je naznanjal polarno noč.

Erik Truwor je stopil iz gore. S težko palico v desnici je stopal navzgor po ledenih stopnicah, dokler ni dosegel najvišjega mesta. Tu je lani solnce s toplimi žarki objemalo ledeno goro ter spremenilo njegovo obliko. Modro-zelenkasti ledeni masiv se je spremenil v stolu podobno obliko, spominjajočo na kraljevski prestol iz gotske dobe.

Obstal je in gledal stolu podoben vrh.

»Kaj je to? ... Sedež! ... Prestol! ... moj prestol?!«

Z nekako vladarsko kretnjo je sedel s težko palico, kakor žezlom ob desni strani. Tako je sedel obžarjen od solnca, podoben kipu. Sedel je in mislil.

Skokoma so se menjavale njegove misli in križale.

V votlini ledene gore zraven pisalnika brezžičnega aparata je pa stal Atma. Indijec je videl med prsti papirnati trak do zadnje brzojavke oblasti, katero so tudi tu napisali aparati.

Ali je prepad že tolik, da ima Erik Truwor sam svoje misli in skrivnosti? Z rastečo skrbjo je Atma zasledoval prijateljevo spremembo. Kaj še pride, kaj bo konec? Kaj je zapisano v knjigi isode o Eriku Truworu?

Atma je naglo zapustil votlino. Stal je na ledenih tleh ter gledal naokrog. Proti temnordečemu večernemu nebu so se dvigale gigantske oblike ledenega prestola. Kakor temno silhueto je videl Erikovo postavo. Žezlo ob strani, pogled v daljavo.

Tako silna je bila ta slika, da je Atma omamila in začarala njegove misli.

Ali se je motil? Dviga li usoda tega moža nad vsemi smrtniki? Ali mu je usojena oblast sveta, popolna oblast nad življenjem in smrtjo?

V ledeni samotji je potekal čas, dokler ni zginil čar in dokler Atma poleg prikazni ni zagledal bistva.

Erik Truwor je sedel tam gori ter nepremično strmel v žarečo solnce. Tiho in presekano so padale njegove besede:

»Pod mojimi nogami leži svet! Kaj sem? ... Kaj sem?! Sem vladar? ... Da ... da! Vladar sem. Oblast imam, da jih prisilim! ... Prisilim ... prisilim k dobremu. Dober in pravičen vladar hočem biti. Če se bodo pa upirali ... upirali ... kdo se mi upa upreti? Nobeden umrjocih! ... Na zemlji nihče ... nihče! ... Silvester ... Atma? ... Tudi ta dva ne ... Ha! ... Eden gotovo ne. Usoda ga je vzela, ko je svoje dokončal ... Oni drugi ... Atma? ... Atma! ... Atma! ... Ali ni Cezar padel od Brutove roke? ... Atma! ... Ti prihajaš ... sem Te klical ...«

Napol dvignjen in nagnjen naprej je zrl v Atmo, ki je počasi prihajal navzgor. Močnejše se je roka oprijela težke palice.

»Čuvaj se, Atma!«

Omahnil je zopet na svoj sedež. V njegovih očeh je pa prežalo.

Atma je stal tik njega. Gledal ga je z vso močjo svojih silnih oči ter videl, kako je Erik Truwor hladno in tuje strmel mimo njega.

»Erik Truwor! Ali ne vidiš svojega prijatelja?«

Erik Truwor je malo krenil z glavo ter ošinil Indijca s kratkim, hladnim pogledom.

»Kaj hočeš?« Tuje in prazno je zvenelo to vprašanje.

»Ali tako vprašaš prijatelja?«

Erik Truwor je namršil obrvi. »Prijatelj ...?«

Zvok te besede je zadel Indijčovo srce.

»Erik ... zdrami se ... kaj hočeš storiti? ... Misli na Pankong Tzoa, na preokovanje, na prstane! ... Trije so bili!«

»Kaj mi še pomeni Pankong Tzo? ... In trije prstani ...«

»Si Silvestra tudi pozabil?«

»Silvester? ... Silvester ... je svoje dokončal ... Njegov čas je potekel ...«

Erik Truwor je udaril s svojo težko palico ob led. »Sedaj gre za važnejše stvari!«

»In sedaj tudi prijatelja Soma ne potrebuješ? ... Rajši bi bil pri Silvestru v ledenem grobu, kakor preživljal to uro ... Gre za večje stvari, praviš ... Misli na besede Tsongkape: Lažje je dovršiti velike stvari kakor pa dobre ... Vem, na kaj misliš. Tvoje misli niso svete. Povem Ti pa, da delo dovršeno in zgrajeno na sili, nima obstanka. Čuvaj se pred osveto usode! ... Pomisli, da si usodino orodje.«

Dalje prihodnosti

Komisijstvo zalogo

zastopstva z ali brez zaloge, pravzaprav trgovci z lokalom na najprometnejši točki mesta Maribor. Eventl. lokal deloma prepusti proti udeležitvi. Dopolni pošliti na upravo lista pod »Komisijstvo zalogo«.

Urno likarico

sprejme takoj F. Verdnik, Maribor, Aleksandrova c. 55.

Uslužbenski davek

s komentarjem fin. svetnika J. Mosetizha se dobi v knjarni

Tiskovne zadr., Maribor
Aleksandrova 13

Cena izvoda je 18 Din

ANGLEŠKI IN OSTRAVSKI

PLINSKIKOKS

prvovrstne kakovosti oddaja na drobno in na vagone najceneje 770

MESTNA PLINARNA

se vrste svile

od 28 Din naprej
dobite edino le pri

J. TRPINU
Maribor, Glavni trg 17.

ANTON NOVAČAN

CELJSKA KRONIKA

dramatski mozaik v treh delih

prvi del

HERMAN CELJSKI

je pravkar izšla. Broširana knjiga velja
Din 40.— v platno vezana Din 48.—

Dobi se v knjigarni

Tiskovne zadruge v Mariboru
Aleksandrova cesta št. 13

Naiboliše su'no za plašče

in spomladanske obleke, volneni rips, kasha in druge novosti za ženske obleke, perilo, ovratnike, samoveznice, nogavice i. t. d. kupite najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOSTARIČ, Maribor,
Aleksandrova cesta šte. 13

IZŠEL JE

ALBUM SLOVENSKIH KNJIŽEVNIKOV

Knjiga, ki je razkošno opremljena stane do 5. maja broširana 130 Din, vezana 160 Din, poštnina 10 Din več. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13